

Шкільна бібліотека

Борис Грінченко

Каторжна

FOLIO

УДК 821.161.2

Г85

Серія «Шкільна бібліотека української і зарубіжної літератури»
заснована в 2010 році

Упорядник і автор передмови *Т. М. Панасенко*

Художник-оформлювач *М. С. Мендор*

В оформленні обкладинки використано картину
Миколи Пимоненка «На річці»

План-проспект серії затверджено

Міністерством освіти і науки України

У тексті максимально збережено
особливості авторського письма

Грінченко Б. Д.

Г85 Каторжна / Борис Грінченко; передмова та прим.
Т. М. Панасенко; худож.-оформлювач М. С. Мендор. —
Харків: Фоліо, 2019. — 348 с. — (Шкільна б-ка укр.
і зарубіж. літ-ри).

ISBN 978-966-03-5461-6 (Шкільна б-ка укр. і зарубіж.
літ-ри).

ISBN 978-966-03-8726-3.

Постать видатного українця Бориса Дмитровича Грінченко безперечно важлива для української культури, адже він виявив себе як поет, письменник, публіцист, фольклорист, етнограф, мовознавець, критик, історик, педагог, перекладач, просвітницький і громадський діяч. Як прозаїк Борис Грінченко відомий кількома повістями та низкою оповідань, які наскрізь сповнені патріотичним чуттям та гострим болем за поневолення України.

Особливо зворушливо автор змальовує життя і виховання дітей в тогочасних суспільних умовах, реалістично відтворюючи психологію своїх маленьких герой. «Каторжна» — це історія дівчини Докії, обділеної материнською любов'ю та ласкавим словом. Захищаючи право живої істоти любити і бути любленою, бути захищеною у цьому жорстокому і беззахисному світі, автор постає майстром психолігічної прози.

УДК 821.161.2

7 852 75

ISBN 978-966-03-5461-6

(Шкільна б-ка укр. і зарубіж. літ-ри)

ISBN 978-966-03-8726-3

© Т. М. Панасенко, передмова
та примітки, 2019

© М. С. Мендор, художнє
оформлення, 2019

© Видавництво «Фоліо»,
марка серії, 2010

ЗМІСТ

Більше працював, ніж жив. Панасенко Т. М. 3

ПОЕЗІЙ

ДОКИ?	11
ПОДИВИСЬ	12
ВЕСНЯНІ СОНЕТИ	12
Весна іде! В повітрі молодому	12
Весна прийшла! Гаї за зеленіли, ...	13
Іди у гай! Життя такої сили	13
Вона співа, що згинули морози, ...	14
Вже в далині високій сяють зорі, ...	14
Рясний садок і затишний я знаю.....	15
Вона! вона! я бачу — між кущами	16
Я ніч не спав, — заснуть не мав я сили, ...	16
Скоріш! Скоріш! од сірого туману.....	17
Лежали скрізь замети сніговії..	17
І світ воскрес! І, працівник великий,.....	18
В степу рвачкий на волі вітер віє,.....	18
Ta де вона? Невже її й не мати?	19
ЗОРИ	20
УКРАЇНЕЦЬ	20
ЗЕРНЯТКА	21
ПРИХОДИТЬ ЧАС	31
НА ВОЛЮ!	31

КАЗКИ ВІРШАМИ

ДВА МОРОЗИ (з народного поля).....	35
ДІВЧИНА ЛЕСЯ	41
ДУМА ПРО КНЯГИНЮ-КОБЗАРЯ (з народного поля). .	52

ОПОВІДАННЯ ТА ПОВІСТІ

ЕКЗАМЕН.....	63
БЕЗ ХЛІБА	72
СЕСТРИЦЯ ГАЛЯ.....	86
КСЕНЯ.....	96
ГРИЦЬКО	110
КАТОРЖНА.....	116
УКРАЛА.....	130
БАТЬКО ТА ДОЧКА.....	134
ДЗВОНИК.....	158
САМ СОБІ ПАН	168
ОЛЕСЯ.....	185
ПАНЬКО.....	192
БАЙДА.....	196
САМА, ЗОВСІМ САМА	206
БОЛОТНА КВІТКА	223
ДЯДЬКО ТИМОХА	242
ПІДПАЛ	251
БРАТ НА БРАТА	265
ЯК Я ВМЕР	316
ПОЯСНЕННЯ СЛІВ	335